

ALINA WALENIA
Uniwersytet Rzeszowski

IWONA LIS
Wyższa Szkoła Inżynieryjno-Ekonomiczna w Ropczycach

REALIZACJA PŁATNOŚCI OBSZAROWYCH PO WEJŚCIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2004 – 2005 (NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO)

1. Wprowadzenie

Z dniem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej zmieniły się zasady funkcjonowania i finansowania rolnictwa. Wprowadzone zostały nowe rozwiązania mające na celu wspieranie restrukturyzacji i modernizacji sektora żywnościowego. Wdrożony został między innymi system płatności bezpośrednich do gruntów rolnych (dopłat/płatności obszarowych), obejmujący wszystkich producentów rolnych. Rozwiązania te mają służyć realizacji celów unijnej Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) wyrażonej w artykułach 38-47 Traktatu Rzymskiego, ustawiającego Wspólnotę Europejską, podpisanego w 1957 r. Traktatowym założeniem WPR jest wzrost produktywności rolnictwa, stabilizacja rynków, zapewnienie odpowiedniej podaży produktów rolnych, zapewnienie konsumentom żywności po umiarkowanych cenach, a tym samym podniesienie poziomu życia dla ludności rolniczej poprzez wzrost dochodów osób zaangażowanych w rolnictwo. Zapewnienie odpowiedniego poziomu życia dla ludności rolniczej jest realizowane poprzez *bezpośrednie podtrzymywanie (wspieranie) dochodów rolniczych (płatności bezpośrednie)* [Barcz 2003].

Wsparcie bezpośrednie polega na tym, że producenci rolni w UE otrzymują pewną sumę pieniędzy ponad to, co uzyskują ze sprzedaży swych produktów na rynku (płatności na ha zbóż, roślin oleistych i wysokobiałkowych lub na sztuk zwierząt - bydło i owce). Zwiększa to dochody rolnicze, nie wpływając jednocześnie na ceny konsumenta czy producenta [Rutkowska 2005].

Według preambuły rozporządzenia Rady (WE) NR 1259/1999 z dnia 17 maja 1999 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach Wspólnej Polityki Rolnej - systemy wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, mają zapewniać bezpośrednie wsparcie dochodu, w szczególności w celu zapewnienia godziwego poziomu życia społeczności wiejskiej.

Do osiągnięcia ww. celów WPR służą środki Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EAGGF) składającego się z dwóch sekcji: **Sekcji Gwarancji**, która na bieżąco finansuje WPR (np. zakupy interwencyjne produktów rolnych, płatności bezpośrednie dla rolników, subsydia eksportowe) oraz **Sekcji Orientacji**, która wspiera działania długofalowe, wieloletnie i jest instrumentem wspólnotowej polityki strukturalnej [Łubian, Szapkowski 2004].

W Polsce bezpośrednie wsparcie dochodów producentów rolnych jest realizowane poprzez system *Jednolitej Płatności Obszarowej (JPO)*, który jest rozwiązaniem nowym, dotychczas nie stosowanym w UE-15. W Państwach Piętnastki płatność bezpośrednia miała związek z ilością produkowanej żywności lub liczbą posiadanych zwierząt. W Polsce płatność bezpośrednia przysługuje z tytułu posiadania (dzierżawy) gruntu rolnego. System JPO będzie mógł funkcjonować przez trzy pierwsze lata członkostwa, z możliwością przedłużenia o kolejne lata. Płatności będą wypłacane na wszystkie grunty rolne utrzymane w dobrej kulturze rolnej z zachowaniem wymogów ochrony środowiska. Ich poziom będzie wynosił 25%, 30% i 35% w latach 2004, 2005 i 2006 w stosunku do poziomu wsparcia rolnictwa w UE i będzie podwyższany w kolejnych latach tak, aby w 2013 r. osiągnąć poziom 100% tych płatności.

Dodatkowo Polska wynegocjowała możliwość zwiększenia pomocy bezpośredniej o zastosowanie tzw. *Uzupełniających Krajowych Płatności Bezpośrednich* - Traktat Akcesyjny przewiduje możliwość podniesienia poziomu dopłat odpowiednio do 55%, 60% i 65%. Płatności uzupełniające będą wypłacane do powierzchni upraw, ale tylko w kierunkach produkcji wspieranych w Unii Europejskiej płatnościami bezpośrednimi. Na sfinansowanie płatności uzupełniających będzie wykorzystana część środków z *Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich*, a także środki budżetu krajowego.

Stawkę płatności uzupełniających corocznie będzie określała Rada Ministrów, a jej wysokość uzależniona będzie od rodzaju upraw. Dla upraw polowych (zboża, oleiste, wysokobiałkowe, len i konopie włókniste, wyka, uprawy roślin przeznaczone na nasiona oraz łąki i pastwiska) stawka płatności w 2004 r. wynosi 292,78 zł do ha. Łącznie ze stawką podstawową producenci tych upraw otrzymają dopłatę w wysokości 503,31 zł do każdego ha. Stawka płatności do uprawy chmielu wynosi 1 013,81 zł za 1 ha [Bracha, Lednicki 2004].

Szacunkowe dane MRiRW wskazują, że polscy rolnicy w ramach płatności bezpośrednich oraz z tytułu prowadzenia gospodarstwa na Obszarach o Nieko-

rzystnych Warunkach Gospodarowania (ONW) otrzymają kwotę ok. 8 mld zł rocznie wraz z dofinansowaniem z budżetu krajowego. ONW są to zarówno obszary nizinne (charakteryzujące się między innymi niską jakością gleb, niesprzyjającymi warunkami klimatycznymi czy niekorzystną rzeźbą terenu), jak i górskie (powyżej 350 m n.p.m.), gdzie produkcja rolna jest utrudniona. Rolnicy gospodarujący na takich obszarach będą otrzymywali co roku dopłaty do każdego hektara wynieszące od 56 do 113 euro.

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że „część dotychczas stosowanych instrumentów wsparcia jest wygaszana”. Od 1 maja 2004 r. nie ma dopłat do cen skupu mleka w klasie Extra, a od drugiego półrocza 2004 r. bonów paliwowych. Zlikwidowano dopłaty do kwalifikowanego materiału siewnego, ograniczono dotacje do wapna nawozowego. Zmieniony system interwencji na podstawowych rynkach rolnych nie przewiduje dopłat do cen skupu zbóż, nie będzie także dotychczasowych form interwencji na rynku wieprzowiny [Olejniczak 2005].

W zakresie wdrażania systemu płatności bezpośrednich ARiMR zgodnie z rzepisami UE pełni funkcję Agencji Płatniczej i wraz z *zintegrowanym systemem zarządzania i kontroli* ma strukturę trójstopniową, na którą składają się Centrala, 16 Oddziałów Regionalnych (w każdym województwie) oraz 315 Biur Powiatowych (w każdym powiecie ziemskim). ARiMR jest odpowiedzialna za przyjmowanie, przetwarzanie i zatwierdzanie wniosków o płatności bezpośrednio, ich dokonywanie oraz kontrolę.

2. Cel i metodyka badań

Celem prowadzonych badań była ocena funkcjonowania dopłat obszarowych w województwie podkarpackim, jako formy pośredniej wsparcia dochodów producentów rolnych wynikającej z Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Badania dotyczące liczby złożonych wniosków o wpis do ewidencji producentów rolnych i następnie wniosków o płatności obszarowe w odniesieniu do liczby uprawnionych przeprowadzono z wykorzystaniem danych Podkarpackiego Oddziału Regionalnego ARiMR w Rzeszowie. Dokonano analiz i porównań funkcjonowania dopłat obszarowych w województwie podkarpackim w odniesieniu do pozostałych regionów w kraju, tj. liczby złożonych wniosków o wpis do ewidencji producentów rolnych i wniosków obszarowych w okresie kampanii 2004 r. i kampanii 2005 r. Ustawowy termin składania wniosków o płatności obszarowe w kampanii 2004 r. ustalony został od 15 kwietnia 2004 r. do 26 lipca 2004 r., a w kampanii 2005 r. producenci rolni mogli składać wnioski od 15 kwietnia 2005 r. do 9 czerwca 2005 r.

3. Wyniki badań

3.1. Ewidencja producentów rolnych w województwie podkarpackim i w kraju

Producent podlega wpisowi do ewidencji producentów na podstawie wydanego zaświadczenia (na podstawie złożonego wniosku) przez kierownika Biura Powiatowego ARiMR, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy. *Wniosek o wpis do ewidencji producentów składa się nie później niż na 21 dni przed dniem złożenia pierwszego wniosku o przyznanie płatności (art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności).* Wzór wniosku o wpis do ewidencji producentów oraz wzór zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa z dnia 21 stycznia 2004 r. w sprawie wzoru wniosku o wpis do ewidencji producentów oraz wzoru zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym (Dz. U. Nr 10, poz. 91). Wpis do ewidencji producentów to nadanie numeru identyfikacyjnego (art. 12 ust. 1 cyt. ustawy), który jest niepowtarzalny i nie przechodzi na następcę prawnego.

Liczbę zarejestrowanych producentów rolnych w poszczególnych województwach w odniesieniu do liczby uprawnionych, tj. liczby gospodarstw powyżej 1 ha UR przedstawia tabela 1.

Stwierdzono, że w 2005 r. w odniesieniu do 2004 r. zwiększyła się liczba wydanych zaświadczeń o dokonanie wpisu gospodarstwa rolnego do ewidencji producentów rolnych, tj. z 1 647 278 do 1 756 875 wniosków (o 6,6%). Wnioski o dokonanie rejestracji producentów rolnych w kampanii 2004 r. (ustawowy termin składania wniosków od 15 kwietnia 2004 r. do 26 lipca 2004 r.) złożyło 84,2% uprawnionych gospodarstw rolnych (powyżej 1 ha użytków rolnych wg danych spisu rolnego za 2002 r.), a w kampanii 2005 r. – 89,8%. W województwie podkarpackim w 2004 r. dokonano ewidencji 151 440 producentów rolnych, a wg stanu na 30 czerwca 2005 r. – 165 327 producentów, tj. wzrost o 9,2%. Liczba wydanych zaświadczeń o wpisie do ewidencji producentów w odniesieniu do uprawnionych była jedną z najniższych w kraju (po województwie śląskim i lubuskim), tj. w 2004 r. wpisanych zostało do ewidencji producentów rolnych 76,2% uprawnionych rolników, a w 2005 r. – 83,2%.

Liczba dokonanych wpisów do ewidencji producentów rolnych w poszczególnych powiatach regionu była zróżnicowana (od 69,5% w powiecie krośnieńskim do 96,8% w powiecie przeworskim i przemyskim).

Liczbę wydanych zaświadczeń o wpisie do ewidencji producentów rolnych w kampanii 2004 i 2005 (narastająco) w powiatach województwa podkarpackiego przedstawia tabela 2.

Tabela 1

Liczba wydanych zaświadczeń o wpisie do ewidencji producentów rolnych w poszczególnych województwach w kampanii 2004 r. i 2005 r.

Województwo	Kampania 2004 (stan na 31.12.2004 r.)			Kampania 2005 (stan na 30.07.2005 r.)		
	Liczba upraw- nionych do złożenia wnio- sku o rejestrac- ję producen- tów rolnych**	Liczba wydanych zaświadczeń o wpis do ewidencji producentów	% (3:2)	Liczba upraw- nionych do zło- żenia wniosku o rejestrację producentów rolnych	Liczba wydanych zaświadczeń o wpis do ewidencji producentów*	% (6:7)
1	2	3	4	5	6	7
Dolnośląskie	83343	72 096	86,5	83343	76863	92,2
Kujawsko-pomorskie	79520	76 827	96,6	79520	79023	99,3
Lubelskie	223342	204 732	91,6	223342	218887	98,0
Lubuskie	32020	24 314	75,9	32020	26354	82,3
Łódzkie	165012	143 943	87,3	165012	154072	93,3
Małopolskie	216891	170 550	78,6	216891	181436	83,6
Mazowieckie	291783	238 823	81,8	291783	258219	88,5
Opolskie	41906	35 626	85,0	41906	37435	89,3
<i>Podkarpackie</i>	<i>198620</i>	<i>151 440</i>	<i>76,2</i>	<i>198620</i>	<i>165327</i>	<i>83,2</i>
Podlaskie	99837	89 653	89,7	99837	96279	96,4
Pomorskie	53904	45 344	84,1	53904	48517	90,0
Śląskie	110944	69 200	62,3	110944	74523	67,2
Świętokrzyskie	125750	107 498	85,5	125750	115038	91,5
Warmińsko-mazurskie	52072	47142	90,5	52072	50940	97,8
Wielkopolskie	139615	135 357	96,9	139615	137684	98,6
Zachodniopomorskie	41582	33 693	81,0	41582	36406	87,5
Razem	1 956 141	1 647 278	84,2	1 956 141	1 756 875	89,8

Źródło: Dane ARiMR, obliczenia własne.

* wg stanu na 17.06.2005 r. liczba złożonych wniosków o wpis do ewidencji producentów rolnych oznacza narastającą liczbę od początku składania wniosków.

** liczba gospodarstw uprawnianych podana na podstawie danych spisu rolnego z 2002 r. (liczba gospodarstw powyżej 1 ha UR).

Wzrost liczby zaewidencjonowanych producentów rolnych w województwie podkarpackim to efekt działań informacyjno-promocyjnych prowadzonych przez Podkarpacki Oddział Regionalny ARiMR w Rzeszowie. W kampanii 2004 r. trwającej od 15 października 2003 r. do 30 kwietnia 2004 r. zorganizowanych zostało 4054 spotkań informacyjno-promocyjnych z rolnikami Akcja informacyjno-promocyjna dotycząca płatności bezpośrednich w 2005 r. rozpoczęta została 1.10.2004 r., a zakończona 30 marca 2005 r. (termin składania wniosków od 15 kwietnia 2005 r. do 9 czerwca 2005 r.) połączona była z prezentacją Sektorowego Programu Operacyjnego i Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich i obejmowała przeprowadzenie 4 120 spotkań informacyjno-promocyjnych. Z instytucji zewnętrznych zostało przeszkolonych 212 osób, tj. głównie pracowników zatrudnionych w Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego pomagających rolnikom w wypełnianiu wniosków.

Tabela 2

Liczba wydanych zaświadczeń o wpis do ewidencji producentów rolnych
w województwie podkarpackim

Powiat	Liczba gospodarstw uprawnionych	Liczba wydanych zaświadczeń o wpis do ewidencji producentów w kampanii 2004r	% (3:2)	Liczba gospodarstw uprawnionych	Liczba wydanych zaświadczeń o wpis do ewidencji producentów w kampanii 2005r *	% (6:5)
1	2	3	4	5	6	7
bieszczadzki	1799	1561	86,7	1799	1682	90,5
brzozowski	8696	5783	66,5	8696	6495	74,6
dębicki	11989	9330	77,8	11989	10191	85,1
jarosławski	11303	9692	85,7	11303	10500	92,8
jasielski	13427	9296	69,2	13427	10439	77,7
kolbuszowski	8798	6408	72,8	8798	7130	81,1
krośnieński	13472	8386	62,2	13472	9371	69,5
leski	2863	2686	93,8	2863	2781	97,3
leżajski	7862	5869	74,6	7862	6390	81,3
lubaczowski	7187	6295	87,6	7187	6841	95,1
łańcucki	8593	6680	77,3	8593	7428	86,4
mielecki	12035	9481	78,7	12035	10363	86,1
niżański	8093	5832	72,1	8093	6445	79,6
przemyski	10145	8530	84,1	10145	9820	96,8
przeworski	9709	8764	90,1	9709	9403	96,8
ropczycko-sędziszowski	8659	6793	78,4	8659	7511	86,7
rzeszowski	22861	15939	69,7	22861	16168	70,7
sanocki	7612	6440	84,6	7612	7287	95,7
stalowowolski	7015	4555	64,9	7015	5074	72,3
strzyżowski	8602	6732	78,3	8602	7262	84,4
tarnobrzegi	7900	5986	69,6	7900	6717	85,1
podkarpacki OR	198620	151440	76,3	198620	165327	83,2

Źródło: Dane ARiMR – Podkarpacki Oddział Regionalny w Rzeszowie. Obliczenia własne.

* liczba wydanych zaświadczeń o wpis do ewidencji producentów w kampanii 2005 podawana jest narastająco od 2003 r., tj. rozpoczęcia dokonywania wpisów do ewidencji producentów rolnych.

3.2. Płatności bezpośrednie jako jeden z głównych instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej w województwie podkarpackim.

Warunkiem otrzymania płatności bezpośredniej do gruntów rolnych przez producenta rolnego (będącego osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej) jest:

- posiadanie działki rolnej utrzymanej w dobrej kulturze rolnej o łącznej powierzchni minimum 1,0 ha;
- posiadanie konta bankowego (na które przelane zostaną przyznane środki finansowe);
- zarejestrowanie się jako producent w prowadzonej przez ARiMR bazie danych „rejestrze producentów” nie później niż na 21 dni przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność,

- złożenie wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich we właściwym, ze względu na miejsce zamieszkania bądź siedzibę producenta Biurze Powiatowym ARiMR.
- umożliwienie przeprowadzenia ewentualnej kontroli w gospodarstwie przez upoważnione przez Prezesa ARiMR osoby oraz stosowanie aktów prawnych regulujących kwestie dopłat bezpośrednich.

Płatność na wniosek producenta rolnego przyznawana jest w formie decyzji administracyjnej przez właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy kierownika biura powiatowego ARiMR. Od decyzji w sprawie przyznania (lub odmowy) płatności przysługuje odwołanie do dyrektora oddziału regionalnego Agencji.

Płatności obejmują jednolitą płatność obszarową¹ oraz płatności uzupełniające² do powierzchni uprawy chmielu i innych roślin.

Rada Ministrów *rozporządzeniem z dnia 6 kwietnia 2004 r.*³ określiła rodzaje roślin objętych płatnościami uzupełniającymi. Płatnościami tymi objęte zostały rośliny:

- uprawiane w plonie głównym: zboża, rośliny oleiste rzepak, rzepik, słonecznik, soja), rośliny wysokobiałkowe (bób, bobik, łubin słodki, groch siewny), rośliny strączkowe (wyka siewna, soczewica jadalna, cicerzycza pospolita, orzechy (włoskie, leszczyna), len włóknisty i oleisty, konopie włókniste, wymienione w załączniku rośliny przeznaczone na materiał siewny kategorii elitarny i kwalifikowany;
- przeznaczone na pasze, uprawiane na: łąkach i pastwiskach, gruntach rolnych (trawy, rośliny motylkowe drobnonasienne, rośliny strączkowe pastewne, rośliny okopowe pastewne, z wyłączeniem ziemniaków pastewnych).

W kampanii 2004 do 315 Biur Powiatowych ARiMR (w skali kraju) wpłynęło 1 400 370 wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich, co stanowiło 71,5 % liczby zarejestrowanych producentów rolnych. Wg stanu na 30.07.2005 r. (po upływie ustawowego terminu składania wniosków) złożonych zostało 1 486 187 wniosków, tj. 75,9% zarejestrowanych producentów.

W województwie podkarpackim liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe, w porównaniu do poszczególnych województw w kraju, była najniższa. W kampanii 2004 r. wnioski o płatności obszarowe złożyło 119 279 producentów, tj. 60% uprawnionych, a w 2005 r. – 131 644, tj. 66,3%.

Liczbę złożonych wniosków o płatności obszarowe w poszczególnych województwach w kampanii 2004 r. i 2005 w odniesieniu do liczby gospodarstw uprawnionych przedstawia tabela 3.

Liczbę wniosków o przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolnej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) i wnio-

¹ SAPS (ang. single area scheme) - Jednolita Płatność Obszarowa.

² CNDP (ang. complementary national direct payments) - Płatność Uzupełniająca.

³ Dz. U. z 2004, Nr 65, poz. 596.

sków o uzupełniające płatności obszarowe (UPO) w kampanii 2004 i 2005 przedstawiają tabele 4 i 5.

Tabela 3

Liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe w kampanii 2004 i 2005 w poszczególnych województwach w odniesieniu do liczby gospodarstw uprawnionych

Województwo	Kampania 2004			Kampania 2005 (wg stanu na 30.07.2005 r.)		
	Liczba gospodarstw uprawnionych	Liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe	% (3:2)	Liczba gospodarstw uprawnionych	Liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe	% (6:5)
1	2	3	4	5	6	7
Dolnośląskie	83 343	61 459	73,7	83 343	63 340	75,9
Kujawsko-pomorskie	79 520	69 303	87,2	79 520	70 265	88,4
Lubelskie	223 342	173 373	77,6	223 342	186 292	83,4
Lubuskie	32 020	20 342	63,5	32 020	21 609	67,5
Łódzkie	165 012	127 818	77,5	165 012	134 783	81,7
Małopolskie	216 891	131 907	60,8	216 891	143 125	65,9
Mazowieckie	291 783	207 851	71,2	291 783	223 844	76,7
Opolskie	41 906	30 539	72,8	41 906	30 631	73,1
<i>Podkarpackie</i>	<i>19 8620</i>	<i>119 279</i>	<i>60,1</i>	<i>19 8620</i>	<i>131 644</i>	<i>66,3</i>
Podlaskie	99 837	80 675	80,8	99 837	84 799	84,9
Pomorskie	53 904	39 091	72,5	53 904	40 766	75,6
Śląskie	110 944	52 978	47,8	110 944	56 824	51,2
Świętokrzyskie	125 750	92 108	73,3	125 750	97 461	77,5
Warmińsko-mazurskie	52 072	41 864	80,4	52 072	44 202	84,8
Wielkopolskie	139 615	122 592	87,8	139 615	126 172	90,4
Zachodniopomorskie	41 582	29 191	70,2	41 582	30 430	73,2
Razem	1 956 141	1 400 370	71,6	1 956 141	1 486 187	75,9

Źródło: Dane ARiMR, obliczenia własne.

Tabela 4

Wnioski o przyznanie uzupełniających płatności obszarowych (UPO)

Województwa	Kampania 2004		Kampania 2005	
	Liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe	Powierzchnia objęta UPO w ha	Liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe	Powierzchnia objęta UPO w ha
1	2	4	5	7
Dolnośląskie	61 459	777 898	83 343	811 241
Kujawsko-pomorskie	69 303	892 795	79 520	917 867
Lubelskie	173 373	1 066 422	223 342	1 135 969
Lubuskie	20 342	317 237	32 020	345 150
Łódzkie	127 818	792 377	165 012	844 715
Małopolskie	131 907	417 611	216 891	457 901
Mazowieckie	207 851	1 554 450	291 783	1 643 941
Opolskie	30 539	462 234	41 906	467 983
<i>Podkarpackie</i>	<i>119 279</i>	<i>429 437</i>	<i>198 620</i>	<i>477 548</i>
Podlaskie	80 675	923 296	99 837	969 195
Pomorskie	39 091	620 380	53 904	640 397
Śląskie	52 978	298 212	110 944	322 208
Świętokrzyskie	92 108	385 024	125 750	415 273
Warmińsko-mazurskie	41 864	893 166	52 072	924 279
Wielkopolskie	122 592	1 507 415	139 615	1 557 369
Zachodniopomorskie	29 191	693 919	41 582	740 334
Razem	1 400 370	12 031 873	1 956 141	12 671 369

Źródło: Dane ARiMR.

Tabela 5
Wnioski o przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)

Województwa	Kampania 2004			Kampania 2005		
	Liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe	Liczba wniosków o ONW	Powierzchnia objęta ONW	Liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe	Liczba wniosków o ONW	Powierzchnia objęta ONW
1	2	3	4	5	6	7
Dolnośląskie	63 340	18 283	234 314	83 343	20 637	252 053
Kujawsko-pomorskie	70 265	27 893	380 107	79 520	30 348	403 169
Lubelskie	186 292	56 230	441 200	223 342	63 765	491 637
Lubuskie	21 609	13 670	263 960	32 020	15 851	294 944
Łódzkie	134 783	64 623	459 686	165 012	73 291	510 593
Małopolskie	143 125	48 831	167 712	216 891	56 125	191 343
Mazowieckie	223 844	113 516	1 055 982	291 783	131 704	1 182 882
Opolskie	30 631	6 143	60 041	41 906	6 407	63 696
Podkarpackie	131 644	38 654	175 342	198 620	43 124	195 639
Podlaskie	84 799	57 199	751 244	99 837	67 513	862 205
Pomorskie	40 766	19 672	315 675	53 904	22 724	344 134
Śląskie	56 824	15 539	84 232	110 944	16 588	92 572
Świętokrzyskie	97 461	34 024	162 347	125 750	36 153	176 643
Warmińsko-mazurskie	44 202	26 979	566 555	52 072	30 594	610 642
Wielkopolskie	126 172	70 805	868 093	139 615	75 961	919 501
Zachodniopomorskie	30 430	16 701	452 819	41 582	18 423	483 281
Razem	1 486 187	628 762	6 439 309	1 956 141	709 208	7 074 934

Źródło: Dane ARiMR. Obliczenia własne.

W województwie podkarpackim w kampanii 2004 złożonych zostało 151 440 wniosków o wpis do ewidencji producentów rolnych i 119 279 wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych. Wg stanu na 30 lipca 2005 r. złożonych zostało 165 327 wniosków o wpis do ewidencji producentów rolnych (narastająco od początku składania wniosków) i 131 644 wniosków o dopłaty bezpośrednie tj. o 10,4% wniosków więcej jak w kampanii 2004 r.

Według stanu na 31 października 2005 r. złożone w kampanii 2005 r. wnioski o przyznanie płatności obszarowych poddawane były systemowej kontroli kompletności wg zasad i procedur ustalonych przez UE (kontrole na miejscu, kontrole administracyjne). Kontrola dotyczy porównania danych ze złożonego wniosku obszarowego z danymi poprzednio wprowadzonymi do systemu ZSZiK oraz kontroli administracyjnej polegającej na porównaniu danych z wniosku wprowadzonych do systemu ZSZiK z danymi zawartymi w bazie referencyjnej ewidencji gruntów (numery i powierzchnie działek ewidencyjnych, dane dotyczące właściciela nieruchomości).

W latach 2004-2005 w poszczególnych 21 Biurach Powiatowych ARiMR województwa podkarpackiego wystąpiło korzystne zjawisko zwiększenia liczby złożonych wniosków w odniesieniu do liczby gospodarstw kwalifikujących się do otrzymania płatności, tj. z 198 620 gospodarstw uprawnionych w 2004 r. wnioski

złożyło 119 279 (60%), a w kampanii 2005 r. – 131 644 (66%). Podobnie zwiększyła się powierzchnia UR objętych wnioskami w odniesieniu do powierzchni UR kwalifikujących się do objęcia płatnościami, tj. z 807 888 ha UR w 2004 r. powierzchnia objęta wnioskami wynosiła 494 491 ha (61%), a w 2005 r. – 549 267 ha (68%).

Procentowy udział złożonych wniosków w odniesieniu do liczby gospodarstw kwalifikujących się do dopłat oraz powierzchni UR objętych wnioskami w poszczególnych powiatach województwa podkarpackiego, w kampanii 2004 i 2005, przedstawia tabela 6.

Tabela 6

Wskaźniki złożonych wniosków o płatności obszarowe w odniesieniu do gospodarstw kwalifikujących się do otrzymania płatności oraz udział powierzchni UR objętych wnioskami w odniesieniu do ogólnej powierzchni kwalifikującej się do płatności w kampanii 2004 i 2005 w województwie podkarpackim

Biura Powiatowe Oddziału Regionalnego (powiaty)	2004 r.		2005 r.	
	% udział złożonych wniosków w odniesieniu do liczby gospodarstw kwalifikujących się do otrzymania płatności	% udział powierzchni UR objętych wnioskami w odniesieniu do ogólnej powierzchni kwalifikującej się do objęcia płatnościami	% udział złożonych wniosków w odniesieniu do liczby gospodarstw kwalifikujących się do otrzymania płatności	% powierzchni UR objętych wnioskami w odniesieniu do ogólnej powierzchni kwalifikującej się do objęcia płatnościami
bieszczadzki	78	66	87	73
brzozowski	45	42	53	50
dębicki	65	64	71	70
jarosławski	73	78	78	85
jasielski	51	50	57	56
kolbuszowski	52	48	61	55
krośnieński	42	49	50	58
leski	83	72	90	80
leżajski	63	69	67	75
lubaczowski	79	85	84	93
łańcucki	61	61	66	66
mielecki	66	69	71	74
niżański	53	49	60	57
przemyski	67	74	74	82
przeworski	73	79	77	85
ropczycko-sędziszowski	57	57	64	64
rzeszowski	55	41	62	46
sanocki	72	79	80	89
stałowowski	52	52	58	60
strzyżowski	57	55	62	60
łarnobrzegi	62	64	69	74
Ogółem:	60	61	66	68

Źródło: Wyniki badań własnych, na podstawie danych ARiMR.

W kampanii 2004 r. z 119 279 wniosków o przyznanie płatności obszarowych i 38 654 wniosków o przyznanie płatności z tytułu gospodarowania na obszarach

o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), które wpłynęły do 21 Biur Powiatowych w województwie podkarpackim przyznano:

- 118 544 gospodarstwom płatności obszarowe, tj. 99,4% liczby złożonych wniosków,
- 36719 gospodarstwom płatności ONW, tj. 94,9% liczby złożonych wniosków,

odmówiono:

- 719 gospodarstwom przyznania płatności obszarowych, tj. 0,6% liczby złożonych wniosków,
- 2073 gospodarstwom przyznania płatności ONW, tj. 5,3% liczby złożonych wniosków.

Pozostałych 16 wniosków o przyznanie płatności obszarowych zostało wycofanych w całości przez wnioskodawców. Wnioski te zostały przekazane do załatwienia zgodnie z kompetencjami do innych biur powiatowych poza teren województwa podkarpackiego lub zawieszono postępowanie ze względu na śmierć wnioskodawcy.

3. 2. Terminowość rozpatrywanych wniosków o płatności obszarowe

Zgodnie z ustawą z dnia 18 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych - termin złożenia *wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych* bez sankcji ustalony został od 15 kwietnia do 30 czerwca 2004 r. Z uwzględnieniem uregulowań określonych w art. 48 rozporządzenia 2419/2001 istniała możliwość złożenia wniosku o pomoc powierzchniową w terminie 25 dni kalendarzowych po 30 czerwca 2004 r., ze zmniejszeniem o 1% za każdy dzień roboczy kwoty dopłat, do których rolnik byłby uprawniony, jeżeli wniosek o pomoc zostałby złożony w terminie. Jeżeli opóźnienie wynosiło powyżej 25 dni kalendarzowych, wniosek uważany był za nieprzyjęty (zgodnie z art. 13 rozporządzeniem 2419/2001). Z uwzględnieniem powyższych uregulowań termin przyjmowania wniosków o płatności bezpośrednio w kampanii 2004 roku ustalony został od dnia 15.04.2004 r. do 25.07.2004 r. Wydawanie decyzji o przyznaniu płatności bezpośrednich do gruntów rolnych określających kwoty przysługujących wnioskodawcom dopłat poprzedzone zostało naliczaniem tych płatności przez ZSZiK. Naliczanie płatności dokonywane było przez Biura Powiatowe w terminach określonych przez Centralę ARiMR.

W województwie podkarpackim (podobnie jak w pozostałych regionach kraju) przeciętny okres pomiędzy złożeniem wniosku przez rolnika, a wydaniem decyzji (przyjmując średnio od 15.04.2004 r. jako data składania wniosków do dnia 4.10.2004 r. termin naliczania płatności) wynosił około 9 miesięcy natomiast

między wydaniem decyzji o udzielenie płatności i jej wypłatą około 1,5 miesiąca. Przeciętny okres pomiędzy złożeniem wniosku przez rolnika, a wypłatą dopłat obszarowych wynosił ok. 10 miesięcy.

3.3. Planowane i zrealizowane kwoty płatności w ramach działania 9 „Uzupełnienie płatności bezpośrednich” PROW

Na lata 2004 – 2006 w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) z przeznaczeniem na działanie 9 „Uzupełnienie płatności bezpośrednich” zaplanowana została kwota 705,3 mln euro, w tym 564,2 mln euro ze środków UE, a kwota 141,1 mln euro z budżetu państwa. Budżet PROW z przeznaczeniem na uzupełnienie płatności bezpośrednich w latach 2004 – 2006 przedstawia tabela 7.

Tabela 7

Budżet PROW dla Polski na lata 2004 – 2006

Wyszczególnienie	2004 r.	2005 r.	2006 r.	Razem 2004-2006
Uzupełnienie płatności bezpośrednich	Kwoty w milionach euro			
Wydatki publiczne	269,5	240,3	195,5	705,3
Wkład UE	215,6	192,2	156,4	564,2

Źródło: Dane MRiRW.

Kwoty zrealizowanych płatności w kraju - działanie 9 PROW „Uzupełnienie płatności bezpośrednich” - według stanu na 31.12.2004 r. podano w tabeli 8.

Tabela 8

Zrealizowane płatności w działaniu 9 PROW „Uzupełnienie płatności bezpośrednich” wg stanu na 31.12.2004 r.

Wyszczególnienie	Według stanu 31.12.2004 r. w zł
System Jednolitej Płatności Obszarowej – nowe państwa członkowskie – rozporządzenie 1259/99, art. 1 - rok gospodarczy 04/05	763 836 358,42
Uzupełniająca Płatność Obszarowa – koperta - Inne rośliny	908 492 033,00
UPO - Uzupełniająca płatność obszarowa - chmiel	856 770,87
Pomoc - pomidory do przetworzenia - rok gospodarczy 04/05	7196 089,63
Razem	1 680 381 251,92

Źródło: Dane Centrali MRiRW.

W poszczególnych 21 Biurach Powiatowych w województwie podkarpackim listy zleceń płatności dopłat obszarowych sporządzane były wg systemu ZSZiK, a wykazywane kwoty wynikające z decyzji przesyłane były co tygodniowo do De-

partamentu Księgowości (DKs) Centrali ARiMR. Realizacja płatności obszarowych dokonywana była przez Centralę ARiMR.

W województwie podkarpackim kwota naliczonych płatności, które zostały wykazane na listach zleceń płatności JPO (jednolitych płatności obszarowych), UPO (uzupełniających płatności obszarowych), ONW (obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania) wynosiła 272 823 812,35 zł i stanowiła rozliczenie płatności za kampanię 2004 r. Z tego kwota naliczonych płatności z tytułu ONW wynosiła 36 104 440,52 zł.

Zestawienie liczby złożonych wniosków o płatności obszarowe oraz wydanych zaświadczeń o wpis do ewidencji producentów i kwot, które zostały wykazane na przesłanych do Departamentu Księgowości Centrali ARiMR listach zleceń płatności za kampanię 2004 r. przedstawia tabela 9.

Tabela 9

Liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe oraz wydanych zaświadczeń o wpis do ewidencji producentów i kwoty wypłat w poszczególnych Biurach Powiatowych ARiMR w województwie podkarpackim

Biuro Powiatowe/ (powiat)	Liczba złożonych wniosków o dopłaty obszarowe w kampanii 2004	Liczba wydanych zaświadczeń o wpis do ewidencji producentów kampanii 2004	Kwota naliczonych płatności, które znalazły się na przesłanych do DKs listach zleceń płatności JPO, UPO, ONW w zł	Z tego kwota naliczonych płatności z tytułu ONW, które znalazły się na przesłanych do DKs listach zleceń płatności ONW w zł
bieszczadzki	1 411	1 763	8 135 837,10	2 725 894,69
brzozowski	3 875	5 783	5 863 915,19	641 835,23
dębicki	7 760	9 330	13 710 280,02	466 199,46
jarosławski	8 254	9 692	22 613 301,54	1 250 391,53
jasielski	6 792	9 296	10 999 707,08	1 317 340,47
kolbuszowski	4 581	6 408	10 373 072,38	1 923 901,24
krośnieński	5 663	8 386	11 181 505,44	1 728 396,00
leski	2 375	2 886	7 342 561,16	2 511 579,33
leżajski	4 916	5 869	11 593 949,24	811 899,90
lubaczowski	5 702	6 295	21 986 400,73	4 578 399,41
łańcucki	5 246	6 680	7 132 753,94	116 314,80
mielecki	7 957	9 481	17 375 134,05	829 553,50
niżański	4 298	5 832	9 463 547,88	1 753 618,03
przemyski	6 827	8 530	20 378 032,05	1 233 747,98
przeworski	7 105	8 764	14 765 288,45	1 088 066,16
ropczycko-sędziszowski	4 968	6 793	12 355 765,61	1 510 404,35
rzeszowski	12 645	15 939	22 911 410,72	2 723 457,82
sanocki	5 471	6 440	15 698 132,76	4 481 914,08
stalowowolski	3 626	4 555	6 598 067,67	1 112 141,78
strzyżowski	4 880	6 732	14 048 340,11	1 997 814,22
tarnobrzeski	4 927	5 986	8 296 809,23	1 301 570,54
Razem	119 279	151 440	272 823 812,35	36 104 440,52

Źródło: Dane ARiMR

4. Ocena realizacji płatności obszarowych

Wyniki badań wykazały, że wdrażanie w województwie podkarpackim działania 9 „Uzupełnienie płatności bezpośrednich” w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich należało do najniższych w porównaniu do pozostałych regionów w kraju. Ocenę powyższą uzasadniała liczba złożonych wniosków o płatności obszarowe w województwie podkarpackim w porównaniu do poszczególnych województw. W kampanii 2004 do Biur Powiatowych ARiMR wpłynęło 1 400 370 wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich, co stanowiło 71,5 % liczby zarejestrowanych producentów rolnych. Wg stanu na 30.07.2005 r. złożonych zostało 1 486 187 wniosków, tj. 75,9% zarejestrowanych producentów. W województwie podkarpackim wnioski o płatności obszarowe w kampanii 2004 r. złożyło 60% uprawnionych gospodarstw, a w 2005 r. – 66,3%.

W województwie podkarpackim pozytywnie należy ocenić efekty działań informacyjno – promocyjnych przeprowadzonych w kampanii 2004 r. (trwającej od 15 października 2003 r. do 30 kwietnia 2004 r.). W okresie tym zorganizowanych zostało 4 054 spotkań informacyjno – promocyjnych z rolnikami czego efektem było złożenie 151.440 wniosków o wpis do ewidencji producentów rolnych i 119 279 wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych oraz 38 654 wniosków o przyznanie płatności z tytułu gospodarowania na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). Efektem kampanii 2005 r. (trwającej od 1.10.2004 r. do 30.04.2005 r.) było złożenie 165 327 wniosków o wpis do ewidencji producentów rolnych (narastająco od początku składania wniosków) i 131 644 wniosków o dopłaty bezpośrednie tj. o 10% więcej jak w kampanii 2004 r. oraz 43 124 wniosków o przyznanie płatności ONW, tj. wzrost o 11%. Wg stanu na 30 sierpnia 2005 r. wnioski z kampanii 2005 poddawane były systemowej kontroli kompletności.

Zakończeniem kampanii 2004 r. było wydanie 118 544 decyzji przyznających płatności obszarowe (tj. 99,4% złożonych wniosków), 36 719 decyzji przyznających płatności ONW (94,9% złożonych wniosków). Dla 719 wnioskodawców odmówiono przyznania płatności obszarowych (0,6% wnioskodawców) i dla 2 073 odmówiono przyznanie płatności ONW (5,3% wnioskodawców). W kampanii 2004 r. z ogólnej liczby 198 620 gospodarstw kwalifikujących się do otrzymania płatności wnioski złożyło 60%, a w kampanii 2005 r. - 66% uprawnionych gospodarstw. W województwie podkarpackim kwota naliczonych płatności, które zostały wykazane na listach zleceń płatności JPO (jednolitych płatności obszarowych), UPO (uzupełniających płatności obszarowych), ONW (obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania) wynosiła 272 823 812,35 zł i stanowiła rozliczenie płatności za kampanię 2004 r.

Przeciętny okres w regionie pomiędzy złożeniem wniosku przez rolnika, a wydaniem decyzji (przyjmując średnio od 15.04.2004 r. jako data składania wniosków do dnia 4.10.2004 r. termin naliczania płatności) wynosił około 9 miesięcy natomiast między wydaniem decyzji o udzielenie płatności i jej wypłatą około 1,5 miesiąca.

5. Podsumowanie

Efekty funkcjonowania płatności obszarowych w województwie podkarpackim oceniono na podstawie informacji uzyskanych z Podkarpackiej Izby Rolniczej i Wojewódzkiego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych jako organów zrzeszających rolników, organizacje rolnicze oraz samorządy gmin. W opinii rolników dotyczących funkcjonowaniu systemu płatności bezpośrednich pozytywnie oceniony został przebieg kampanii składania wniosków, dobrze układającą się współpracę i pomoc w tym zakresie instytucji z regionu.

Rolnicy podkreślali, że wprowadzenie dopłat bezpośrednich było wydarzeniem ważnym w systemie wspierania rolnictwa i dofinansowania produkcji rolnej w regionie. Efektem pośrednim sporządzania wniosków o płatności było porządkowanie ewidencji gruntów oraz przyśpieszenie regulowania spraw własnościowych. Znaczny wzrost cen środków produkcji, kosztów produkcji i spadek cen większości produktów rolnych powodował, że otrzymywane pieniądze z tytułu dopłat bezpośrednich nie rekompensują wzrostu ponoszonych wydatków związanych z produkcją rolną.

Negatywnie, według opinii rolników, oceniono opóźnienia wypłat, a zdaniem rolników płatności obszarowe powinny być realizowane w czasie wzmożonych wydatków produkcyjnych w rolnictwie.

LITERATURA

1. Barcz J. (2003): „Prawo Unii Europejskiej”. Wydawnictwo: Prawo i Praktyka Gospodarcza, Sp. z o.o. Warszawa.
2. Bracha Cz., Lednicki B. (2004): „Uwagi na temat oceny struktury gospodarstw rolnych ubiegających się o dopłaty z UE”, Warszawa.
3. Łubian D., Szapkowski P. (2004): „Zarys systemu wdrażania funduszy strukturalnych w Polsce w latach 2004-2006”, Kontrola Państwowa, nr 5/2004.
4. Olejniczak W. (2005): „Wsparcie gospodarstw rolnych po akcesji do UE”. Warszawa, styczeń 2005 r.
5. Rutkowska M. (2005): „Dopłaty obszarowe po wejściu Polski do Unii Europejskiej”. Roczniki Naukowe SERiA, t. VII, z. 4, Warszawa – Poznań.

5. Strony internetowe:

- www.minrol.gov.pl - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
- www.arimr.gov.pl - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- www.ukie.gov.pl - Urząd Komitetu Integracji Europejskiej,
- www.doplaty.pl - Portal informacyjny: dopłaty i fundusze,
- www.odr.net.pl - Portal doradztwa rolniczego,
- www.fundacja.europa.pl - Fundacja Europa i Samorządność.

AKTY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 40 ze zm.);
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie rodzajów roślin objętych płatnościami uzupełniającymi (Dz. U. Nr 65, poz. 596);
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 marca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów roślin objętych płatnościami uzupełniającymi w 2005 r. (Dz. U. Nr 40, poz. 378);
4. Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. Nr 10, poz. 76);
5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 21 stycznia 2004 r. w sprawie wzoru wniosku o wpis do ewidencji producentów oraz wzoru zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym (Dz. U. Nr 10, poz. 91);
6. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273 ze zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 marca 2004 r. w sprawie wzorów wniosków o przyznanie płatności oraz szczegółowych warunków przyznawania płatności (Dz. U. Nr 52, poz. 523);
8. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 lutego 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów wniosków o przyznanie płatności oraz szczegółowych warunków przyznawania płatności (Dz. U. nr 30, poz. 259).

ALINA WALENIA, IWONA LIS

REALIZACJA PŁATNOŚCI OBSZAROWYCH PO WEJŚCIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2004 – 2005 (NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO)

STRESZCZENIE

Polska, jako członek Unii Europejskiej z dniem 1 maja 2004 roku uzyskała możliwość korzystania z instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej UE. Niniejszy artykuł jest próbą oceny funkcjonowania dopłat obszarowych w województwie podkarpackim jako formy pośredniej wsparcia dochodów producentów rolnych wynikającej z Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Dokonano analizy funkcjonowania systemu dopłat obszarowych w województwie podkarpackim, w odniesieniu do pozostałych regionów w kraju, na podstawie liczby złożonych wniosków o wpis do ewidencji producentów rolnych i wniosków obszarowych w okresie kampanii 2004 r. i kampanii 2005 r.

ALINA WALENIA, IWONA LIS

THE REALIZATION OF THE AREA PAYMENTS AFTER THE ACCESSION OF POLAND INTO THE EUROPEAN UNION IN THE YEARS 2004 – 2005 (THE PODKARPACKIE VOIVODESHIP AS AN EXAMPLE)

SUMMARY

Poland, as a member of the UE, acquired the ability of using the instruments of Common Agriculture Policy of European Union, starting May the 1st, 2004. This article is a kind of estimation on how do the area payment as an indirect form of aid of agriculture producer's income resulting from The Country Regions Development Plan, perform.

Also, it is a sort of analysis of area payment functioning in Podkarpackie vojevodeship in relation to other regions i.e. the number of applications concerning a registration on the list of agriculture producers as well as regional applications in the period of campaign in 2004 and 2005.